

NORMAN DAVIES

Ιστορία
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ • ΑΘΗΝΑ 2009

ΝΕΦΕΛΗ / ΙΣΤΟΡΙΑ

Διεύθυνση σειράς:
Αντώνης Λιάκος - Έφη Γαζή

Τίτλος πρωτοτύπου: *Europe: A History*

Copyright © Norman Davies, 1997

Μετάφραση: Πελαγία Μαρκέτου και Ιουλία Πεντάζου
Επιμέλεια - διορθώσεις: Χρήστος Γκαβάγιας, Πέλλα Δικονημάκη, Μαρία Καΐρη, Αθηνά Συριάτου
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Δημήτρης Στεβής
Σχεδιασμός βιβλίου και τυπογραφική επιμέλεια: Περικλής Δουβίτσας
Επεξεργασία χαρτών και διαγραμμάτων: Δημήτρης Στεβής
Εκτύπωση βιβλίου: Άγγελος Ελεύθερος
Εκτύπωση εξωφύλλου: Άρτυπος ΕΠΕ
Βιβλιοδεσία: Γιάννης Μπουντάς και Χρήστος Βασιλειάδης

Α΄ Τόμος: ISBN: 978-960-211-896-2

Β΄ Τόμος: ISBN: 978-960-211-897-9

Αρ. έκδοσης: 1344

Για την ελληνική γλώσσα:
© 2009 Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ
Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80
τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093
e-mail: info@nnet.gr
www.nnet.gr

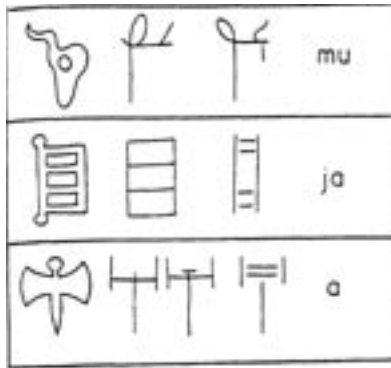
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **I** *Compendium*

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

- 1** Γεωλογικοί και ιστορικοί χρόνοι **1299**
2 Αρχαίοι Μεσογειακοί Πολιτισμοί: Περίοδοι **1300**
3 Μινωικές γραφές **1301**
4 Ευρωπαϊκά αλφάβητα **1302**
5 Διασχίζοντας τις Άλπεις: Η διάβαση του Αγίου Γοτθάρδου και η Βαλτελίνα **1303**
6 Φαινολογία και Δενδροχρονολόγηση: Δείκτες ιστορικής κλιματολογίας, 1530-1550 **1304**
7 *Srice-Ox*: Η πυθαγόρεια ταξινόμηση των τροφών **1305**
8 Αρχαίες ελληνικές αποικίες, με τα σύγχρονα τοπωνύμιά τους **1306**
9 Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες, 30 π.Χ.-1453 μ.Χ. **1307**
10 Οι πάπες, πατριάρχες Ρώμης **1308-1309**
11 Παλαιογραφία **1310-1311**
12 Αετοί και σταυροί **1312-1313**
13 «*The Great Books Scheme*»: Ο Κανών του Δυτικού Πολιτισμού του Σικάγο **1314**
14 Το αρχαίο Ιλλυρικό και οι ναπολεόντιες αποικίες στην Ιλλυρία **1315**
15 Οι ινδοευρωπαϊκές γλώσσες **1316**
16 Οι σλαβικές και ουραλικές γλωσσικές ομάδες **1317**
17 Ρούνιοι και Όγκαμ **1318-1319**
18 Ο εκχριστιανισμός της Ευρώπης **1320**
19 Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία και τα κυριότερα θέματα **1321**
20 Οι πολιτισμικοί κύκλοι της Ευρώπης: μια σχηματική απόδοση **1322**
21 Η Αυτοκρατορία των Φράγκων, 800-877 μ.Χ. **1323**
22 Η Χαζαρία στη μέγιστη επέκτασή της, περ. 900 μ.Χ. **1324**
23 Η χριστιανική *Reconquista* (ανάκτηση) στην Ιβηρική, 850-1493 **1325**
24 (1) Αριθμοί και μαθηματικά σύμβολα **1326**
(2) Οι απαρχές της μαθηματικής σημειολογίας **1327**
25 Η ανάπτυξη της βασιλικής επικράτειας στη Γαλλία, έως το 1547 **1328**
26 Βουλγαρία, μεσαιωνική και σύγχρονη **1329**
27 Γερμανοί αυτοκράτορες και βασιλείς της Γαλλίας **1330-1331**
28 Ιδρύσεις ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, 1088-1912 **1332**
29 Οι διαμελισμοί της Χώρας των Ρως του Κιέβου **1333**
30 Η μέτρηση του χρόνου στην Ιστορία **1334**
31 Το βασίλειο της Αραγωνίας και οι υπερπόντιες κτήσεις του **1335**
32 Η επικράτεια των Πλανταγενετών, γύρω στο 1170 **1336**
33 Οι διαδρομές προς το *Santiago de Compostela* **1337**
34 Το πριγκιπάτο της Οράγγης και το *Comtat Venaisin* **1338**
35 Η Δημοκρατία της Βενετίας: *Terra Firma* και Ενετική Αυτοκρατορία **1339**
36 Λιθουανία, μεσαιωνική και σύγχρονη **1340**
37 Η επέκταση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, η *Eidgenossenschaft*, 1291-1815 **1341**
38 Μεσαιωνική Σερβία και Βοσνία **1342**
39 Η επέκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην Ευρώπη, 1355-1683 **1343**
40 Η Βουργουνδία τον 15ο αιώνα **1344**
41 Δυναστείες της Κεντρικής Ευρώπης **1345**
42 Η γαγκελλόνια επικράτεια έως το 1572 και η *Rzeczpospolita* μετά το 1572 **1346**
43 Παρισινά ενοίκια, *Rentes*, 1420-1787 **1347**
44 Πολωνία, Χώρα των Ρως, Μοσχοβία και

- Ρωσία: πρίγκιπες, βασιλείς, τσάροι και αυτοκράτορες **1348**
- 45** Πρώιμα σύγχρονα πολιτικά συστήματα **1349**
- 46** Οι πόλεμοι της Ευρώπης, 1494-1670 **1350-1351**
- 47** Η άνοδος και η πτώση των ευρωπαϊκών κρατών, 1493-1993 **1352**
- 48** Η Ιταλία κατά την Αναγέννηση **1353**
- 49** Οι ηγεμονίες των Αψβούργων στην Ευρώπη μετά το 1519 **1354**
- 50** Η επανάσταση των τιμών στην Ισπανία του 16ου αιώνα **1355**
- 51** α) Επιστημονικές ανακαλύψεις **1356** και β) Τεχνολογικές εφευρέσεις, 1526-1951: Επιλογή **1357**
- 52** Έργα και συγγραφείς απαγορευμένα από τον παπικό *Index*, 1559-1952: Επιλογή **1358**
- 53** Η επανάσταση των Κάτω Χωρών, 1584-1648 **1359**
- 54** Η πρωσική συσσωμάτωση, 1525-1871 **1360**
- 55** Η ρωσική επέκταση στην Ευρώπη, 1552-1815 **1361**
- 56** Κλασικό ρεπερτόριο της *grand opéra*, 1607-1969 **1362**
- 57** Η αποίκηση της Ιρλανδίας (17ος αιώνας) **1363**
- 58** Η Γερμανία κατά τη διάρκεια του Τριακονταετούς Πολέμου, 1618-1648 **1364**
- 59** Τα γαλλογερμανικά σύνορα στη Λορραίνη και στην Αλσατία **1365**
- 60** Πόλεμοι στην Ευρώπη, 1648-1789: Επιλογή **1366-1367**
- 61** Το «Ανατολικό Ζήτημα»: Η παρακμή των Οθωμανών, 1683-1920 **1368**
- 62** Ο σχηματισμός του Ηνωμένου Βασιλείου, 1707-1922 **1369**
- 63** Χρονολόγιο της εποχής της Γαλλικής Επανάστασης, 1789-1815 **1370-1371**
- 64** Το Ημερολόγιο της Γαλλικής Επανάστασης, Έτη I-VIII (1792-1800) **1372-1373**
- 65** Η Κριμαία και η αποίκηση της ακτογραμμής της Μαύρης Θάλασσας από τη Ρωσία **1374**
- 66** Η Γαλλική Αυτοκρατορία, 1812 **1375**
- 67** Γκρίλλενσταϊν: Ο κύκλος ζωής ενός αυστριακού χωριάτικου νοικοκυριού, 1810-1842 **1376**
- 68** Μετάβαση στη νεωτερικότητα (modernization): Οι επιμέρους διαδικασίες **1377**
- 69** Ευρωπαϊκή δημογραφία, 1800-1914 **1378**
- 70** Δείκτες φιλελευθερισμού, 1791-1948 **1379**
- 71** Επιλεγμένοι δείκτες εκβιομηχάνισης, 1800-1914 **1380-1381**
- 72** Ο Καύκασος: Εθνογραφία και ρωσική επέκταση **1382**
- 73** Γερμανία: Η Συνομοσπονδία και η Αυτοκρατορία, 1815-1918 **1383**
- 74** Η βασίλισσα Βικτωρία (1815-1918) και οι συγγενείς της **1384-1385**
- 75** Η επέκταση της Ελλάδας, 1821-1945 **1386**
- 76** Η Άνοιξη των Εθνών: Οι επαναστάσεις, 1846-1849 **1387**
- 77** Η ενοποίηση της Ιταλίας, 1859-1870 **1388**
- 78** Σλέσβιχ και Χόλσταϊν **1389**
- 79** Η επέκταση της Ρουμανίας, 1861-1945 **1390**
- 80** Η διπλή μοναρχία: Οι εθνικότητες της Αυστροουγγαρίας, 1867-1918 **1391**
- 81** Το γενεαλογικό δένδρο του Σοσιαλισμού **1392**
- 82** Μακεδονία: ο διαμελισμός του 1913 **1393**
- 83** Μεγάλη Αλβανία **1394**
- 84** Η εβραϊκή αποίκηση στη Ρωσία, έως το 1917 **1395**
- 85** Το «Μεγάλο Τρίγωνο»: τα κέντρα ισχύος της Ευρώπης, 1914-1991 **1396**
- 86** Τα ιταλοσλαβικά σύνορα, 1939-1992 **1397**
- 87** Η επέκταση των σοβιετικών περιοχών στην Ευρώπη, 1917-1945 **1398**
- 88** Η Δημοκρατία της Ουκρανίας, 1918-1991 **1399**
- 89** Πολωνία, 1921-1945 **1400**
- 90** Τσεχοσλοβακία, 1918-1992 **1401**
- 91** Ουγγαρία, 1918-1945 **1402**
- 92** Η επέκταση της Σερβίας (1817-1913) και η επέκταση της Γιουγκοσλαβίας (1918-1945) **1403**
- 93** Οι δικτατορίες της Ευρώπης του Μεσοπολέμου, 1917-1939 **1404**
- 94** Το διπτό σύστημα των κομμουνιστικών «κομματικών κρατών» **1405**
- 95** Διαπολεμικές συνθήκες μη επίθεσης και/ή ουδετερότητας, 1925-1939 **1406**
- 96** Η άνοδος της ναζιστικής δύναμης, 1933-1943 **1407**
- 97** Ο Ισπανικός Εμφύλιος Πόλεμος, 1936-1939 **1408**
- 98** Οι Διεθνείς Ταξιαρχίες στην Ισπανία, 1936-1939 **1409**
- 99** Οι μεραρχίες των *Waffen-SS*, 1933-1945 **1410-1411**
- 100** Εκτίμηση του φόρου αίματος της Ευρώπης, 1914-1945 **1412-1413**
- 101** Το αρχιπέλαγος των γκουλάγκ **1414**
- 102** Οι χώρες της Βαλτικής, 1993 **1415**
- 103** Ευρώπη, 1992: Διάφορα στατιστικά στοιχεία **1416-1417**
- 104** Σχηματισμοί κοινοβουλίων **1418**
- 105** Ευρώπη, 1995: μέλη πέντε διεθνών οργανισμών **1419**

Μινωικές γραφές

α. Η εξέλιξη της Αιγαιακής γραφής (από τα αριστερά προς τα δεξιά): ιερογλυφική, Γραμμική Α, Γραμμική Β, ηχητική αξία.

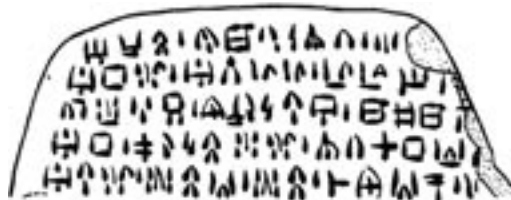
β. Στάδιο Ι: «πικτογραφική» ή «ιερογλυφική», από το 2000 περίπου π.Χ.: μια ιερογλυφική πλάκα από τη Φαιστό, Κρήτη.

J. Chadwick, *The Decipherment of Linear B* (Pelican, 1961)

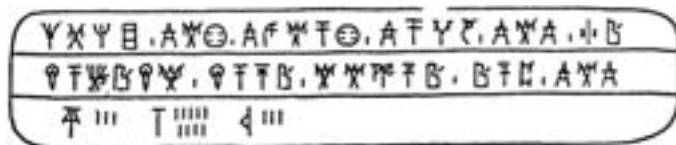
γ. Στάδιο ΙΙ/1: Γραμμική Α (μη αποκρυπτογραφημένη), από +1750 π.Χ.: πλάκα από την Αγία Τριάδα, αρ. 114

J. Chadwick, *The Decipherment of Linear B* (Pelican, 1961)

δ. Στάδιο ΙΙ/2: Το κυπριακό συλλαβάριο: τμήμα πήλινης πλάκας από την Έγκωμη, 1200 περίπου π.Χ.

J. Chadwick, *Linear B and Related Scripts* (London, British Museum Publications, 1987)

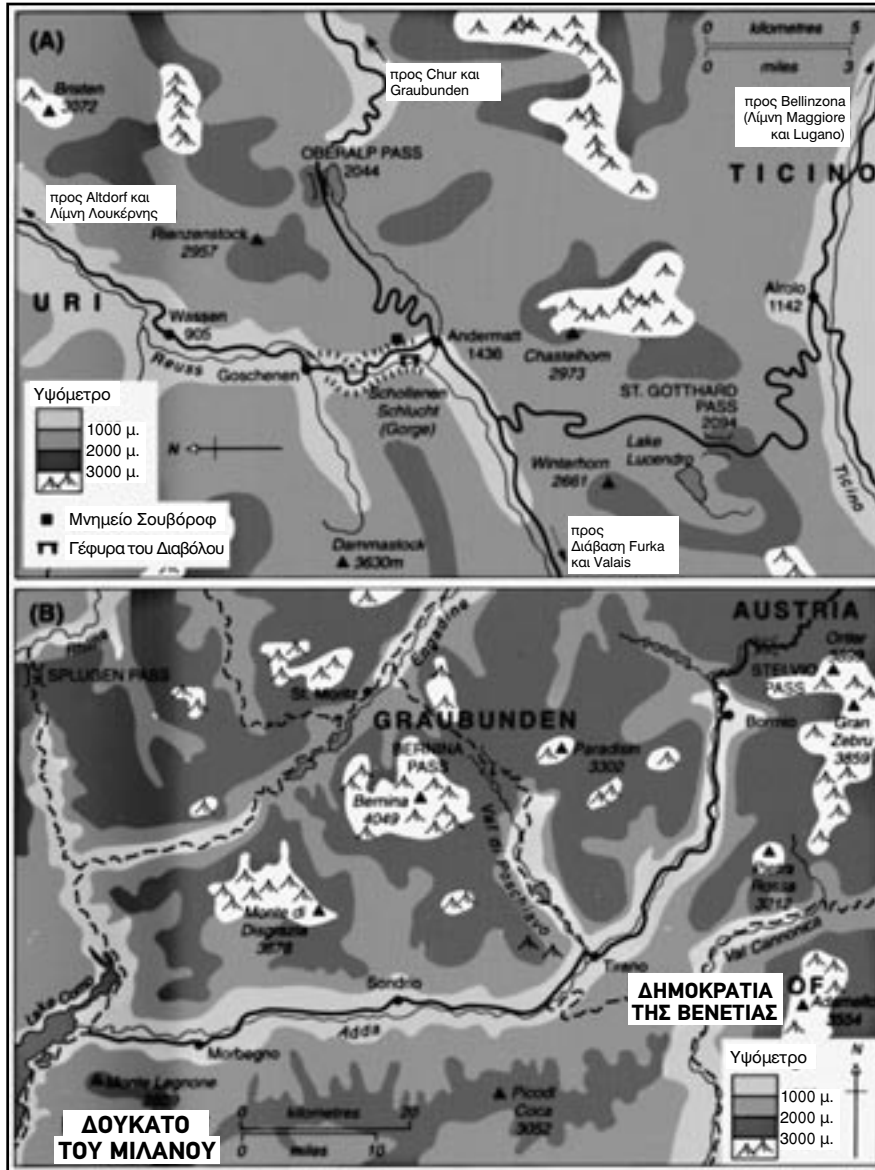
ε. Στάδιο ΙΙΙ: Γραμμική Β, απαντάται τόσο στην Κρήτη όσο και στη Μυκηναϊκή Ελλάδα. Όπως και τα σύγχρονα ιαπωνικά *kanji* και *kana*, περιείχε ένα μείγμα εικονογραφικών και συλλαβικών σημείων. Πλάκα με Γραμμική Β από την Πύλο, με πρωτοελληνική μεταγραφή και αγγλική μετάφραση.

'Hiereia echei-que, euchetoi-que etonion echeen theon, ktinoochons-de ktionaon kekeimenaon onata echeen. (Tossonde spermo) WHEAT 3-9-3.'

'This the priestess holds, and solemnly declares that the god has the true ownership, but the plot holders the enjoyment, of the plots in which it is laid out. (So much seed) 3³/₁₆ units.'

Leonard Cottrell, *The Bull of Minos* (Athens, 1982)

*Διασχίζοντας τις Άλπεις:
Η διάβαση του Αγίου Γοθάρδου και η Βαλτελίνα*

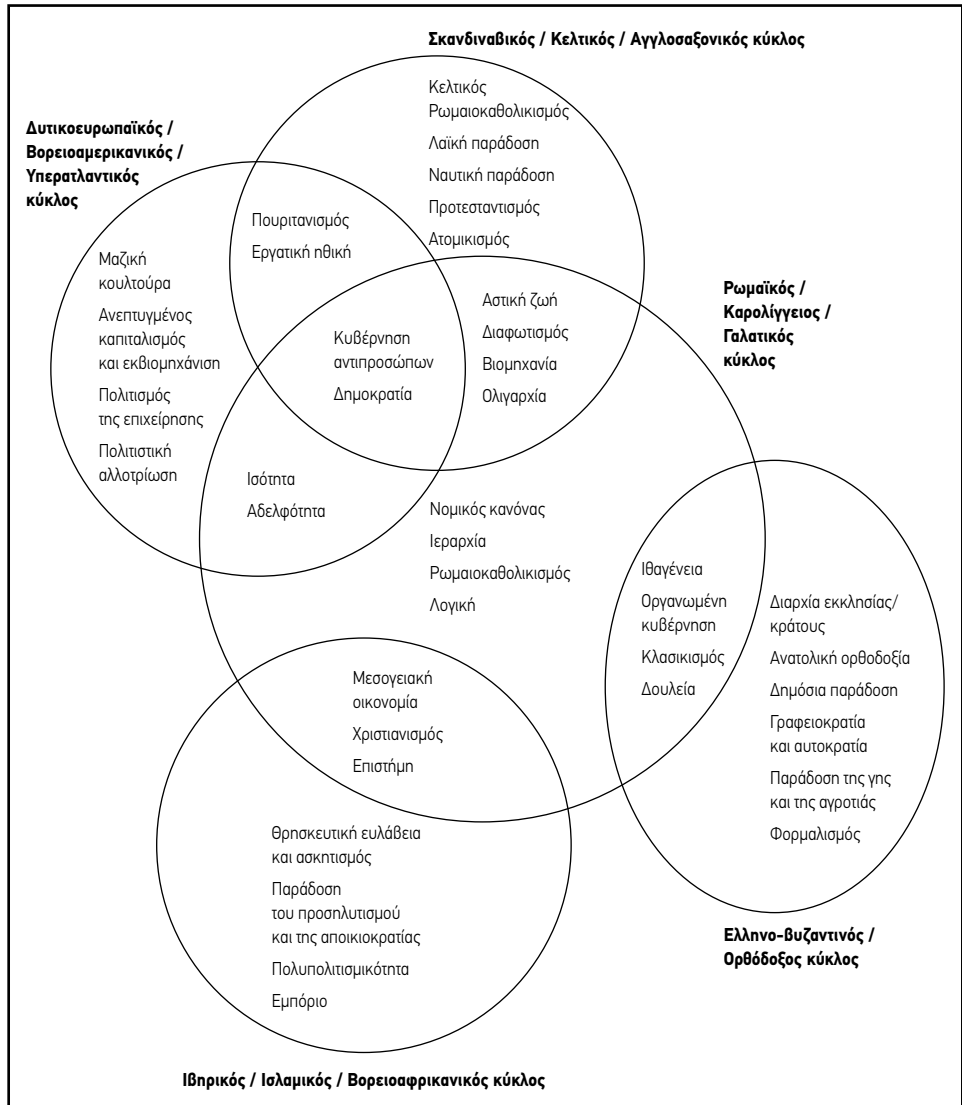
(Α) Η Διάβαση του Αγίου Γοθάρδου. (Β) Η Βαλτελίνα (17ος αιώνας).

«The Great Books Scheme»: *Ο Κανών του Δυτικού Ποδητισμού του Σικάγο*

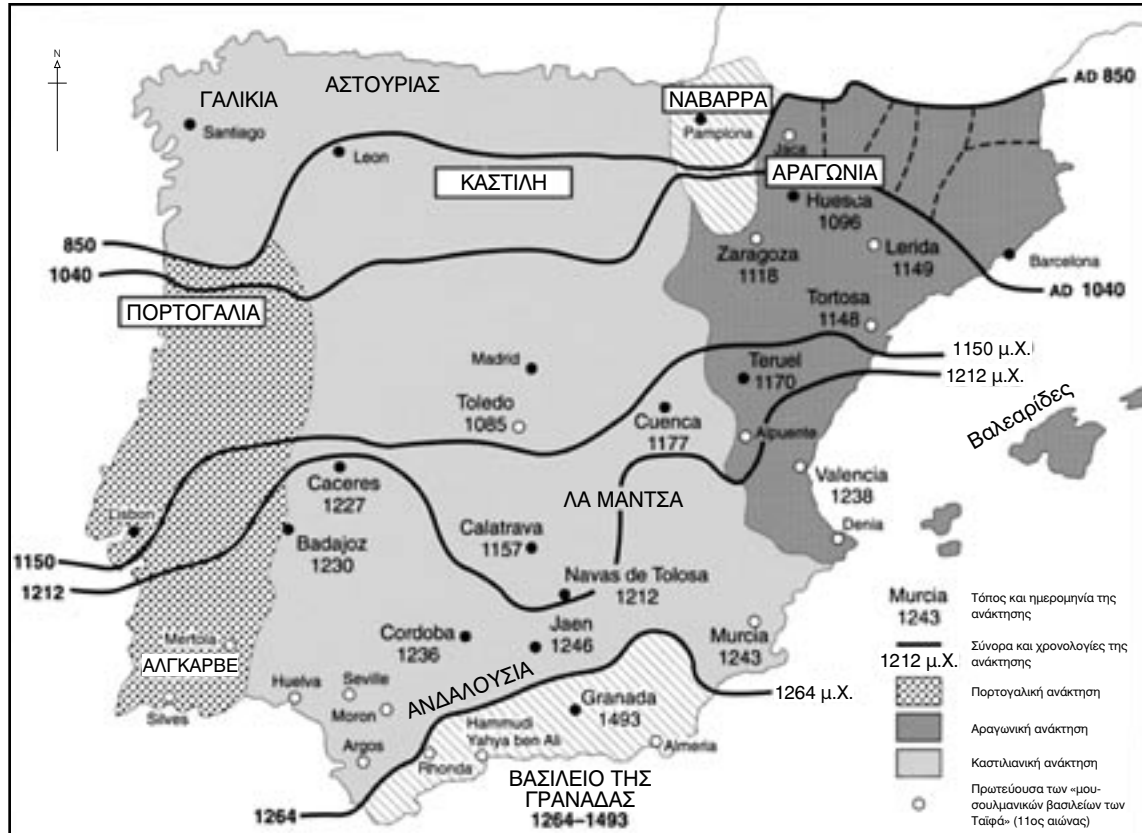
Κατάλογος συγγραφέων που προτάθηκε από τον Mortimer J. Adler στο «Great Books, Past and Present», ως επίλογος στο *Reforming Education: The Opening of the American Mind* του G. van Doren (επιμ.) (Νέα Υόρκη, 1988), σσ. 318-350.

Όμηρος	Σαίξπηρ	Τσ. Λάουελ	Μπ. Ράσσελ
Αισχύλος	Γαλιλαίος	Ω. Κοντ	Σανταγιάνα
Σοφοκλής	Κέπλερ	Μπαλζάκ	Ε. Γκίλσον
Ηρόδοτος	Γ. Χάρβυ	Ντε Τοκβίλ	Ζ.-Π. Σαρτρ
Ευριπίδης	Χομπς	Τζ. Σ. Μίλλ	Χ. Ορτέγα υ Γκασέτ
Θουκυδίδης	Ντεκάρτ	Δαρβίνος	Μαξ Πλανκ
Ιπποκράτης	Μίλτον	Ντίκενς	Αϊνστάιν
Αριστοφάνης	Μολιέρος	Σ. Μπερνάρ	Ν. Μπορ
Πλάτων	Πασκάλ	Κίρκεγκωρ	Ε. Σραϊντινγκερ
Αριστοτέλης	Χόουχενς	Μαρξ	Τζ.Χ. Γούντζερ
Επίκουρος	Σπινόζα	Τζ. Έλιοτ	Ζ.-Α. Πουανκαρέ
Ευκλείδης	Λοκ	Χ. Μελβίλ	Θ. Ντομπζάνσκυ
Αρχιμήδης	Ρακίνας	Ντοστογιέφσκι	Ζ. Σορέλ
Απολλώνιος	Νεύτων	Φλωμπέρ	Τρότσκι
Κικέρων	Λάιμπνιτς	Ίψεν	Λένιν
Λουκρήτιος	Ντ. Ντεφόε	Τολστόι	Γ. Σάμνερ
Βιργίλιος	Σουίφτ	Γ.Β.Ρ. Ντέντεκιντ	Μαξ Βέμπερ
Πλούταρχος	Γ. Κόνγκρηβ	Μ. Τουαίιν	Ρ.Χ. Τώνυ
Τάκιτος	Επίσκοπος Τζ. Μπέρκλυ	Γ. Τζαίμς	Θ. Βέμπλεν
Νικόμαχος	Μοντεσκιέ	Νίτσε	Κένυς
Επίκτητος	Βολταίρος	Γκ. Κάντορ	1945-1977
Πτολεμαίος	Φήλντινγκ	Φρόουντ	Α. Καμύ
Μ. Αυρήλιος	Τζόνσον	Ντ. Χίλμπερτ	Τζ. Όργουελ
Γαλνός	Χιουμ	1900-1945	Τ. Πύντσον
Ιερός Αυγουστίνος	Ρουσσώ	Τζ. Μπ. Σω	Σολζενίτσιν
Άγιος Θωμάς Ακινάτης	Στερν	Τζ. Τζόυς	Σ. Μπέλλουο
Δάντης Αλικιέρι	Α. Σμιθ	Προυστ	Σ. Μπέκετ
Τσώσερ	Καντ	Τ. Μαν	Βίτγκενσταϊν
Μακιαβέλλι	Γίββων	Γ. Κόνραντ	Χάιντεγκερ
Έρασμος	Τζ. Μπόσγουελ	Γ. Φώκνερ	Μ. Μπούμπερ
Κοπέρνικος	Λαβουαζιέ	Ντ.Χ. Λώρενς	Β. Χάιζενμπεργκ
Τόμας Μορ	Γκαίτε	Τ.Σ. Έλιοτ	Ζ. Μονό
Λούθηρος	Ντάλτον	Κάφκα	Ρ.Φ. Φάουνμαν
Ραμπελαί	Χέγκελ	Τσέχωφ	Σ. Χώκινγκ
Καλβίνος	Τζέιν Όστεν	Ο' Νηλ	Α. Τούνμπι
Μονταίν	Φον Κλάουζεβιτς	Χ. Τζέιμς	Κ. Λεβί-Στρως
Γ. Γκίλμπερτ	Σταντάλ	Κίπλινγκ	Φ. Μπρωντέλ
Θερβάντες	Σοπενάουερ	Τζ. Ντιούι	Ε. Λε Ρουά Λαντυρί
Μπέικον	Φαραντέι	Α.Ν. Γουάιτχεντ	

Οι ποδημιολογικοί κύκλοι της Ευρώπης: μια σχηματική απόδοση (κατά M. Shennan)

Η χριστιανική Reconquista (ανάκτηση) στην Ιβηρική, 850-1493

Ιδρύσεις ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, 1088-1912

Bologna	1088	Catania	1434-44	Besançon	1691
Paris	περ. 1150	Barcelona	1450	Halle	1693
Oxford	1167	Glasgow	1451	Breslau	1702
Salerno*	1173	Valence	1452	Dijon	1722
Palenzia	περ. 1178	Greifswald	1456	Camerino	1727
Reggio	1188	Freiburg	1457	Göttingen	1733
Vicenza	1204	Basel	1459	Erlangen	1743
Cambridge*	1209	Ingolstadt	1459 (1472)	Mόoxa	1755
Salamanca	1218-19	Nantes	1460	Ljubljana	1774
Padua	1222	Bourges	1463	Zagreb*	1776
Napoli	1224	Bratislava (Pressburg)	1465	Palermo*	1779
Vercelli	1228	Genoa*	1471	Lemberg (Lwów)	1784
Toulouse	1229	Trier	1452 (1473)	Kharkov	1804
Piacenza	1248	Saragossa	1474	Kazan	1804
Valladolid	περ. 1237	Mainz	1476	Lille	1808
Seville	1254	Tübingen	1476	Lyon	1808
Arezzo*	1255	Uppsala	1477	Rennes	1808
Montpellier*	1289	Copenhagen	1475 (1479)	Berlin	1810
Lisboa	1290	Palma	1483	Christiania (Oslo)	1811
Macerata	13ος αι.	Aberdeen	1495	Genoa*	1812
Lerida	1300	Frankfurt/Oder	1498	Ghent	1815
Roma	1303	Alcala	1499	Liege*	1815
Avignon	1303	Valencia	1500	Warszawa	1816
Orléans	1306	Wittenberg	1502	Bonn	1818
Perugia	1308	Avila	1504	Αγ. Πετρούπολη	1819
Coimbra	1308	Marburg	1527	Madrid	1822
Treviso	1318	Granada	1531	London	1826
Cahors	1332	Königsberg	1544	München*	1826
Angers	1337	Jena	1558	Zürich*	1832
Grenoble	1339 (1542)	Genève	1559 (1876)	Durham	1832
Pisa	1343	Olomouc	1570	Bern*	1834
Prag	1347	Leiden	1572	Bruxelles*	1834
Perpignan	1350	Oviedo	1574 (1608)	Kiev	1834
Huesca	1354	Helmstedt	1575	Aθήνα	1837
Sienna*	1357	Vilnius	1578	Messina	1838
Pavia	1361	Altdorf*	1578	Münster*	1843
Kraków	1364 (1400)	Edinburgh	1582	Queen's Belfast	1850
Wien	1365	Graz	1586	Marseilles	1854
Orange	1365	Dublin	1592	Iasi	1860
Pecs (Fünfkirchen)	1367	Cagliari	1596	Bucharest	1864
Erfurt	1379	Harderwijk	1600	Odessa	1865
Heidelberg	1385	Giessen	1607	Cluj	1872
Köln	1388	Groningen	1614	Czernowitz	1875
Buda (Ofen)	1389	Rinteln	1621	Amsterdam	1877
Ferrara	1391	Strasbourg*	1621	Stockholm	1877
Barcelona	1401 (1450)	Salzburg	1623	Manchester	1880
Würzburg	1402	Dorpat	1632	Birmingham	1880
Torino	1404	Utrecht	1634	Fribourg	1889
Aix-en-Provence	1409	Sassari	1634	Lausanne*	1891
Leipzig	1409	Pest (Tyrnau) Nagyszombat	1635	Wales*	1893
St Andrews	1411	Abo (Helsinki)	1640	Κωνσταντινούπολη	1900
Rostock	1419	Bamberg	1648	Leeds*	1904
Dôle	1422	Durham	1657 (1837)	Liverpool*	1904
Louvain	1425	Kiel	1665	Sofia*	1904
Poitiers	1431	Lund	1666	Beograd*	1905
Caen	1432	Innsbruck	1672	Bristol	1909
Bordeaux	1441	Modena*	1683	Debrecen*	1912

Βασική πηγή: L. Jilek (επιμ.), *Historical Compendium of European Universities* (Γενεύη, 1983)

* Πανεπιστήμιο που ιδρύθηκε από παλαιότερο ίδρυμα | Οι χρονολογίες σε παρένθεση δεικνύουν επανίδρυση

**Η Δημοκρατία της Βενετίας:
Terra Firma και Ενετική Αυτοκρατορία**

Έργα και συγγραφείς απαγορευμένα από τον παπικό Index, 1559-1952: Επιλογή

1559	Αβελάρδος	<i>άπαντα τα έργα</i>
	Βοκάκιος	<i>Το Δεκαήμερον</i>
	Καλβίνος	<i>άπαντα τα έργα</i>
	Δάντης	<i>Μοναρχία</i>
	Έρασμος	<i>άπαντα τα έργα</i>
1624	Λούθηρος	<i>Γερμανική Βίβλος</i>
1633	Καρτέσιος	<i>επιλεγμένη εργογραφία</i>
1645	Σερ Τόμας Μπράουν	<i>Religio Medici</i>
	Μονταίν	<i>Δοκίμια</i>
1700	Λοκ	<i>Δοκίμιο πάνω στην ανθρώπινη νόηση</i>
1703	Λα Φονταίν	<i>Παραμύθια και νουβέλες</i>
1734	Σουίφτ	<i>Ιστορία ενός βαρελιού</i>
1738	Σβέντενμποργκ	<i>Αρχές</i>
1752	Βολταίρος	<i>Φιλοσοφικά Γράμματα</i>
1755	Ρίτσαρντσον	<i>Πάμελα</i>
1759	Ντιντερό	<i>Εγκυκλοπαίδεια</i>
1763	Ρουσσώ	<i>Αιμίλιος</i>
1766	Ρουσσώ	<i>Κοινωνικό συμβόλαιο</i>
1783	Γίββων	<i>Η ιστορία της παρακμής και της πτώσης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας</i>
1789	Πασκάλ	<i>Οι Επαρχιακές (επιστολές)</i>
1791	Ντε Σαντ	<i>Ζυστίν και Ζυλιέτ</i>
1792	Παίην	<i>Ανθρώπινα δικαιώματα</i>
1806	Ρουσσώ	<i>Ζυλί ή η Νέα Ελοίζα</i>
1819	Στερν	<i>Συναισθηματικό ταξίδι</i>
1827	Καντ	<i>Κριτική του καθαρού λόγου</i>
1834	Καζανόβα	<i>Αναμνήσεις</i>
	Ουγκό	<i>Η Παναγία των Παρισίων Οι άθλιοι</i>
1836	Χάινε	<i>De l'Allemagne και Ταξιδιωτικές εντυπώσεις</i>
1841	Μπαλζάκ	<i>άπαντα τα έργα</i>
1836	Δουμάς	<i>όλα τα μυθιστορήματά του</i>
1864	Φλωμπέρ	<i>Μαντάμ Μποβαρύ Σαλαμπώ</i>
1894	Ζολά	<i>άπαντα τα έργα</i>
1911	Ντ'Ανούτσιο	<i>επιλεγμένη εργογραφία</i>
1914	Μαίτερλινκ	<i>άπαντα τα έργα</i>
1922	Φρανς	<i>άπαντα τα έργα</i>
1937	Δαρβίνος	<i>Περί καταγωγής των ειδών</i>
1939	Σταντάλ	<i>άπαντα τα έργα</i>
1948	Καρτέσιος	<i>Διαλογισμοί</i>
1952	Ζιντ	<i>άπαντα τα έργα</i>

Πηγή: N. Parsons, *The Book of Literary Lists* (Λονδίνο, 1985), 207-13, από το A.L. Haight, *Banned Books* (1955)